

LOOSDUINEN: DEEL 2, OCKENBURGH EN KIJKDUIN

Ruijs de Beerenbrouckpad

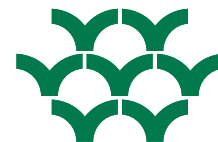
In het vorige nummer van *Ons Den Haag* (2020.02) brachten we het eerste deel van deze kleine serie over Loosduinen, Kom en Kraayenstein, onder uw aandacht. In dit artikel zetten we de denkbeeldige fietstocht voort richting zee.

We gingen langs Madestein en Vroondaal en van daar gaan we nu verder westwaarts naar Ockenburgh en Kijkduin. Beide wijken ademen de sfeer van een stadsrand, met bebouwing die qua dichtheid en bouwhoogte geleidelijk afloopt in de richting van de aangrenzende natuurgebieden ten westen en zuidwesten. Met één duidelijke uitzondering, de badplaats. Die ontwikkelt momenteel een geheel nieuwe karakteristiek, voortkomend uit het Masterplan Kijkduin 2009. Zo te zien wordt het een combinatie van modern stedelijk woonoord en toeristisch resort. Meerdere werelden worden hier verbonden: groen, strand, recreatie, vertier en luxe appartementen. De oude familiebadplaats verandert, van informeel en bescheiden naar mondain. De meningen erover zijn verdeeld.

Jacob Westerbaen

Maar laten we beginnen waar we gebleven waren. Op de fiets

vanuit Madestein komend, kunnen we in het gebied van Ockenburgh, over de Monsterseweg heen, verschillende routes nemen. Langs sportvelden, die aan het begin van de Tweede Wereldoorlog nog het toneel waren van vurige strijd om het vliegveld dat daar toen lag. Door het Hyacintenbos en de groene oase van landgoed Ockenburgh. Ruim 360 jaar geleden was dit het eigendom van de medicus en dichter Jacob Westerbaen. Een belangrijk man vanwege zijn grondbezit, maar ook omdat hij groot liefhebber en promotor was van fruitteelt en tuinbouw. Hij ontdekte de kwaliteit van de geestgronden en zo begon door zijn toedoen hier de ontwikkeling van de glastuinbouw. De villa die hij er bouwde in 1654 wisselde nadien vele malen van eigenaar. In 1851 werd het gebouw vrijwel nieuw opgebouwd in laat-neoclassicistische stijl. Zo zien we het in de grote landschapstuin staan, midden in de natuur. Van het 19e-eeuwse huis bleef slechts één kamer bewaard, met nog een 18e-eeuws stucplafond. In 1931 nam de gemeente het geheel over en opende het park voor het publiek. In het gebouw werd een jeugdherberg gevestigd. In 1990 werd het landgoed een beschermd natuurmonument.

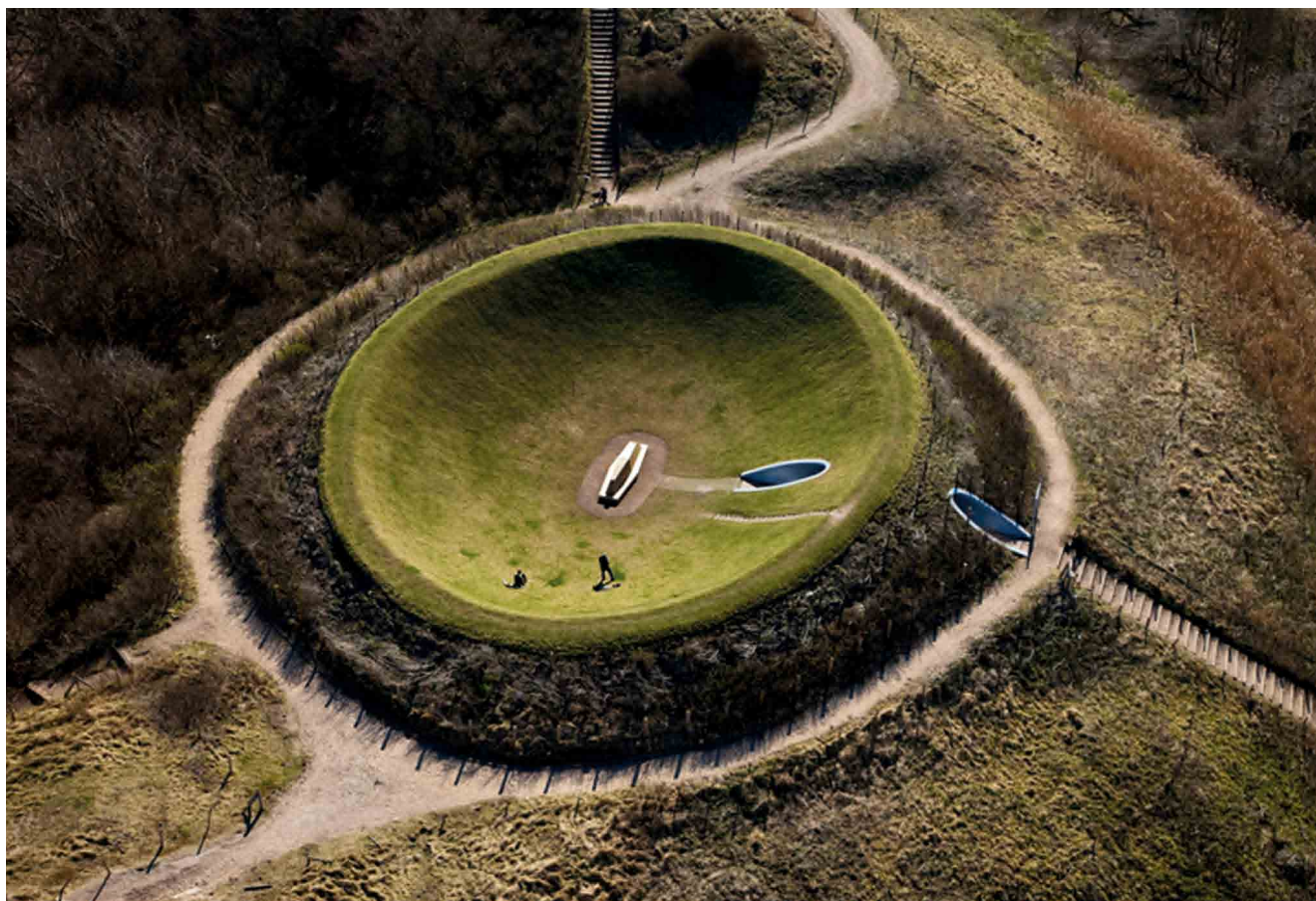
Kelten

In het meest westelijke deel van Ockenburgh, voorbij de villa-wijk Ockenrode, tussen het Alexandrine Tinnepad, het Jean Monnetpad en het Hanzo Idzerdapat, bevindt zich het Hyacintenbos, zo genoemd omdat in de lente de gehele bodem bedekt is met wilde hyacinten. Maar ook de geur van de lelietjes van dalen en de pracht van de bloeiende rodo-dendrons zijn de moeite van een bezoek waard. Daar zijn ook de Wallen van Santvoort te zien, hakhoutrabatten, die naar men zegt ooit door de Kelten zijn aangebracht omdat het anders niet mogelijk was om in de harde westenwind iets te verbouwen. Voorheen behoorde deze grond bij het Santvoortsche bosch van het landgoed Santvoort, dat met het landgoed Ockenburgh werd samengevoegd. Het geheel is nu een van de kerngebieden van de stedelijke ecologische hoofdstructuur van Den Haag.

Celestial Vault

Fietsen we verder, langs het Solleveldpad richting het strand dan passeren we rechts Brasserie Ock en het scoutinggebouwtje, met links een groot woonwagenterrein,

het vakantiepark de Roompot en de groene velden van de 9-holes golfbaan Ockenburgh. Hier is te zien hoe de groeiende stad de groene ruimte binnendringt. De internationale school vond er een plek en wordt nu uitgebreid. En dan, tussen de bomen en al het groen, zien we ineens een reeks appartementencomplexen in aanbouw. Daar voorbij komen we uit op de Wijndaelerweg en de Machiel Vrijenhoeklaan waar in het restaurant De Haagse Beek de koffie bruin is. Direct daarachter vinden we nog een restant van de Atlantikwall en de plek waar de Haagse Beek ontspringt. Die vervolgt vanaf dat punt zijn weg richting de Kijkduinsestraat. Er tegenover, in de Puinduin, bevindt zich een intrigerende ellipsvormige kom met een gat erin: het is de zogenaamde Celestial Vault (Hemels Gewelf) van James Turrel uit 1996, 30 meter breed en 40 meter lang, achter een 5 meter hoge wal. In het midden staat een lange natuurstenen bank. Als je er op je rug op gaat liggen ervaar je het hemelse gewelf. Op het naastgelegen duin is de contramal hiervan geplaatst, een bult met daarbovenop eenzelfde bank. Vanaf die plek ziet je de zee, het strand, het landschap en de aanraking van hemel en horizon.

Hemels Gewelf (bron Stroom Den Haag)

Bouwplaats Kijkduin

Nieuwbouw Kijkduin

Terug op de Machiel Vrijenhoeklaan fietsen we naar het noorden en passeren we de eerste bebouwing van de wijk Kijkduin. We zien de gebouwen van het Hoogheemraadschap van Delfland waarvoor nog een nieuwe bestemming gevonden moet worden. Steken we door naar het strand dan komen we op het gedeelte waar de voor sommigen zo omstreden strandhuisjes staan en zien we in de verte de Zandmotor liggen voor de kust van Monster. Verder noordwaarts doemt de nieuwe hoogbouw van Kijkduin op. Het Atlantic Hotel en de appartementencomplexen die nog merendeels in aanbouw zijn. Gelukkig wordt het niet hoger dan 35 meter. De boulevard en bijna het hele naastgelegen Deltaplein zijn veranderd in aannemersteritorium achter bouwhekken. Het winkelcentrum onderaan de boulevard ligt er haveloos bij. Alles is dicht, op een enkel winkeltje na. Het plastic afdekzijl wappert in de wind.

Oostenrijkse noodwoningen

Aan de overkant van het Deltaplein brengt het Pieter Pauluspad, dat overgaat in het Ruijs de Beerenbrouckpad, ons verder richting de Vogelwijk, langs nu nog kale duinen waar de oorspronkelijke duinvegetatie zich moet herstellen. Van daaruit lopen vele paden het natuurgebied van het Westduinpark in, tot aan het strand. Wel oppassen voor de heckerunderen en honden aan de lijn houden. Maar een interessante alternatieve route biedt het villapark Meer en Bosch dat is ingeklemd tussen dit stuk duin en de Duinlaan. Hier bevinden zich een aantal Oostenrijkse noodwoningen uit de wederopbouwperiode en de cottage-achtige villa's van de architecten Duiker en Bijvoet uit de jaren twintig. Het is een beschermd stadsgezicht, met een dorps karakter. Vanaf de Meer en Boslaan kun je hier weer terug naar het Pieter Pauluspad, en verder fietsen richting Tortellaan langs het vervolg van de Haagse Beek achter de nieuwe lage bebou-

wing van de Distellaan en de Driewindenlaan. Dan zijn we op de plek waar ook de wijk eindigt, bij het hondenveldje langs de Savornin Lohmanlaan.

Hier is de fietstocht afgerond. In de volgende en laatste editie van deze serie over Loosduinen steken we de Machiel Vrijenhoeklaan over en komen terecht in de wijken Bohemen en Meer en Bos, Waldeck en Houtwijk. Dan betreden we opnieuw Loosduinse gebieden met een heel specifiek karakter, het product van weer een andere tijdgeest, met eigen kwaliteiten en typerende kenmerken. Den Haag is als de spreekwoordelijke lappendeken. Steeds kom je een andere sfeer binnen.

Elsbeth van Hijckama Vlieg, tekst en foto's

Werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen

stadsbeeldenstadsgroen@vriendenvandenhaag.nl

Nieuwe leden

Wij heten de volgende nieuwe leden van harte welkom:

A. Aaldering	F.P.W. Mollema
M. Bezembinder	L. Spaans
M.M.D. van Dijk	G.J. Taal
T.H.J. Dike	H. Timmer
H.G.J. Gordijn	M.D.A. Willemsen-
L. van der Heijdt	van den Bouwhuijsen
R. Jansen-Brand	R.W. Willemsen
C. Jansen	J.I. Zaat
O.E.M. van de Logt	F. van der Zwan
A.C. Mollema	

monumeldpunt

Neem ook deel aan het initiatief van de **werkgroep Levende Historie** van de **vereniging Vrienden van Den Haag** dat aandacht vraagt voor **monumentale zorgpunten** in onze stad.

Het gaat hier om de bescherming van bijzondere **gebouwen** en **beeldbepalende elementen** zoals ornamenten, beplanting en straatmeubilair.

Daarbij ligt het accent ook op het redden van erfgoed dat door gemiste kansen onzorgvuldigheid, of te weinig aandacht voor esthetiek verloren dreigt te gaan.

Ook tegen iets onoorbaars aangelopen?
monumeldpunt@vriendenvandenhaag.nl